

göre karar verme işlemi de, harca tabi bir Danıştay işlemi olduğundan 492 sayılı Kanunun yukarıda metni yazılı geçici ikinci maddesi gereğince, kararın verildiği tarihte hangi harclar kanunu yürürlükte ise, ona göre, harca tabi tutulması gerekir. Olayda, içtihadın birleştirilmesi isteğine esas olan kararlar, 492 sayılı Harclar Kanununun yürürlüğe girmesinden sonra verildiğinden, bu kanunun uygulanması lazımdır. Kanun vaznı 492 sayılı Harclar Kanununun bütün maddelerinde (İşlemler) kelimesi ile harcin konusu olan işlemleri kast ettiğine göre geçici 2 nci maddedeki (Harclar ile ilgili işlemler) sözünü (Harca ait işlemler) olarak mânalandırmak mümkün değildir. Bu sebeplerle 492 sayılı Harclar Kanununun yürürlüğe girmesinden önce açılıp bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra karara bağlanan davalardan alınacak karar ve ilâm harcı hakkındaki içtihadın, karar ve ilâm harcının 492 sayılı kanuna göre alınmasına dair 6 ncı Dairenin Esas 1964/4935, Karar 1965/1398 sayılı kararı dairesinde, birleştirilmesi gerektiği oyu ile karara karşıyız.

ÖZETİ : 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 25 inci maddesinin uygulanmasında; resmî daireler, mahkemeler ve icra daireleri dışında kalan özel ve tüzel kişilerin kapalı zarf usulüyle yaptıkları satışların tellâlık resmine tabi olamayacağı hakkında Danıştay İçtihadları Birleştirme Kurulu Kararı

E No : 965/104
K. No : 965/2

Resmî daireler, mahkemeler ve icra daireleri dışında kalan kuruluş ve şahısların kapalı zarf usulü ile yaptıkları satışlardan dolayı belediye gelirleri hakkındaki 5237 sayılı Kanunun 25 inci maddesine göre tellâlık resmine tabi bulunup bulunmadığı hususunda Danıştay 6 ncı Dairesinin 28/3/1953 gün ve esas no 1952/2958, karar no. 1953/744 sayılı kararı ile, Danıştay 7 nci Dairesinin 26/11/1964 gün ve esas No. 1964/2334 karar no. 1964/3591 sayılı kararı arasında aykırılık bulunduğu, bu aykırılığın 521 sayılı Danıştay Kanununun 46 ncı maddesine göre içtihadın birleştirilmesi yolu ile çözümlenmesi Danıştay Birinci Başkanlığınca istenmesi üzerine, konu ile ilgili kararlar, Başkanın Sözcüsünün düşüncesi ve Raportörün raporu ve bu işle ilgili mevzuat incelendi.

Ankara Sular İdaresine kapalı zarf usulüyle yapılan motopomp satışından dolayı salınan tellâlık resmine, bu İdarenin resmî daire olmaması sebebiyle kaldıran İtiraz Komisyonu kararını tasdik eden Temyiz Komisyonunun 8/9/1952 gün ve 2157 sayılı kararına karşı Ankara Belediye Başkanlığınca açılan temyiz dâvası üzerine :

Altıncı Dairece verilen 28/3/1953 gün ve Esas No. 1952/2998, Karar No : 1953/744 sayılı kararda (5237 sayılı kanunun 25 inci maddesi açık eksiltme ve artırma ile satılan her çeşit eşya menkul ve gayrimenkul malları tellâlık resmine tabi tutmuştur. Davalı tarafından yapılan satış kapalı zarf usulü ile yapıldığı cihetle, tellâlık resmi dışında kaldığından dâvanın reddi ile Temyiz Komisyonu kararının tasdikına.) denilmek,

Seka Genel Müdürlüğünün teklif almak suretiyle yaptığı ihaleden dolayı salınan tellâlık resmini tasdik eden 14/4/1964 gün ve 664 sayılı Temyiz Komisyonu kararına karşı dâvacısı tarafından açılan temyiz dâvası, 7 nci Dairenin 26/11/1964 gün ve Esas No. 1964/2334, Karar No. 1964/3591 sayılı kararıyle ret edilmiş olmakla iki ayrı hüküm tesis edilmiş bulunmaktadır.

Yukarıda yazılı Altıncı Daire kararında resmî daireler dışında kalan kuruluş ve şahısların kapalı zarf usulü ile yaptıkları satışlardan dolayı tellâlık resmine tabi olmayacakları, Yedinci Daire kararında ise bu resmî ödemekle yükümlü oldukları görüşü benimsenmiştir.

Bu konuda yapılan müzakereler sonucunda : 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 25 inci maddesinin birinci fıkrası «Belediye sınırı içinde her nerede ve her kıme ait olursa olsun açık eksiltme ve artırma ile satılan her çeşit eşya ile menkul ve gayrimenkul mallar bedelinden en çok % 2,5 nispetinde tellâlık resmi alınır.» 4 üncü fıkrada da, «resmî daireler, mahkemeler ve icra dairelerinde (Orman idarelerince yapılan ihaleler hariç) açık artırma ve eksiltme veya kapalı zarf usulü ile yapılacak ihalelerden 100.000 liraya kadar olanlardan yüzde bir ve 100.000 liradan fazlası için binde bir nispetinde resim alınır» hükmünü kapsamaktadır. 4 üncü fıkra, resmî daireler, mahkemeler ve icra daireleri için hem yükümlülük ve hemde uygulanacak resim oranı bakımından hüküm getirmiş ve bu daireler dışındaki gerçek ve tüzel kişiler hakkında ise gerek yükümlülük ve gerekse uygulanacak oran yönünden dolayı birinci fıkrada ayrı yüküm tesis edilmiş olduğuna ve bu fıkradaki yükümlülük ise yalnız açık eksiltme ve artırma ile yapılan satışlara hasredilmiş bulunduğu, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 61 inci maddesinde de «vergi, resim ve harclar ve benzeri malî yükümler ancak kanunla konulur.» denildiğine göre; resmî daireler, mahkemeler ve icra daireleri dışında kalan kişilerin, dördüncü fıkraya kıyasla kapalı zarf usulü ile yaptıkları satışlarından dolayı malî yükümlülük altına sokulmasına kanunun imkân görülemediği sebebiyle içtihadın bu maksada uygun bulunan Altıncı Dairenin 28/3/1953 gün ve Esas No. 1952/2998, Karar No 1953/744 sayılı kararı gereğince birleştirilmesine 27/11/1965 gününde üçte iki oyçokluğu ile karar verildi.

MUHALEFET ŞERHİ

423 sayılı Belediye Vergi ve Resimleri Kanununun 22 nci maddesi, gerek resmî daireler ve gerekse bunların dışındaki kuruluş ve şahısları açık eksiltme ve artırma ile yaptıkları ihalelerden dolayı yükümlülük yönünden bir ayrıntı yapmaksızın tellâlık resmine tabi tutmuş, yalnız uygulanacak resim oranı bakımından resmî dairelerle bunların dışında kalanlar için değişik statü kabul etmiştir.

Belediye gelirlerinin artırılması amacıyla, 5237 sayılı kanun hazırlanırken, 2490 sayılı kanunla mevzuatımızda yer alan «kapalı zarf» usulü ile yapılan ihalelerin de tellâlık resmi şümülüne alınması arzu edilmiştir.

«Kapalı zarf» usulünde 5237 sayılı kanunun 25 inci maddesinin dördüncü fıkrasında bahsedilmiş olması, resmî dairelerin bu usul ile ihale yapmağa kanunla zorunlu olduğundan ileri gelmiştir.

Mevzuatımızda resmî daireler dışındaki kişilerin kapalı zarf usulü ile satış yapacaklarını öngören bir hüküm bulunmadığından maddenin birinci fıkrasında da kapalı zarf usulüne yer verilmemiştir. Bu yer verilmeme hali, bu gibi özel ve tüzel kişilerin bu usul ihaleyi ihtiyar etmeleri halinde resim yükümlülüğü dışında bırakılmaları için bir sebep teşkil etmez ve kanunun gerekçesine de aykırı düşer. Nitekim resmî dairelerden sayılan orman idarelerinden % 2,5 resim alınmasını sağlamak maksadıyla bu idareleri 4 üncü fıkra dışında bırakmış, kapalı zarf usulü ile yaptıkları satışlardan dahi - fıkrada açıklık olmamasına rağmen - birinci fıkra hükmüne tabi tutmuştur. Resmî bir daire olan Orman İdaresini kapalı zarf usulü ile yaptıkları ihaleler sebebiyle 25 inci maddenin birinci fıkrasına göre tellâlık resmine tabi tutan kanun koyucunun, resmî daireler dışında kalan müessese ve şahısları, bu kabil satışlarından dolayı resim yükümlülüğü dışında bıraktığını düşünmek kabul değildir.

Bu sebeple çokluk kararına aykırı olarak içtihadın; kanunun maksadına uygun bulunan 7 nci Dairenin 26/11/1964 gün ve Esas No. 1964/2334, Karar No. 1964/3591 sayılı kararı dairesinde birleştirilmesi oyundayız.

YÖNETMELİKLER

Istanbul Üniversitesi Rektörlüğünden :

Istanbul Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi Döner Sermaye Yönetmeliği

Madde 1 — «Istanbul Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi kursu ve polikliniklerinde bilimsel inceleme ve araştırmaları için yeni imkânlar sağlamak gayesiyle tahlil, tedavi imal ve araştırma işlemi yapmak üzere (Dişhekimliği Döner Sermayesi) adı ile bir müessese kurulmuştur.»

Madde 2 — Müessesenin sermayesi 75.000 TL. dir. sermaye miktarı 75.000 TL. ya baliğ oluncaya kadar döner sermayeden elde edilecek kârlar bu sermayeye ilâve olunur.

Madde 3 — Müessesenin gelirleri şunlardır :

a) Dişhekimliği Fakültesi poliklinik ve kürsülerinde her türlü tahlil, imal, tedavi ve araştırma için alınan ücretler.

b) Döner sermaye için Üniversiteye ve Dişhekimliği Fakültesine yapılacak bağışlar.